

Co-design voor/tegen Bodemdaling

Dr. William Voorberg (Erasmus Governance Design Studio)

Dr. Saskia Hommes (Deltares)

Douwe Jonkers (Min. Infrastructuur en Waterstaat)

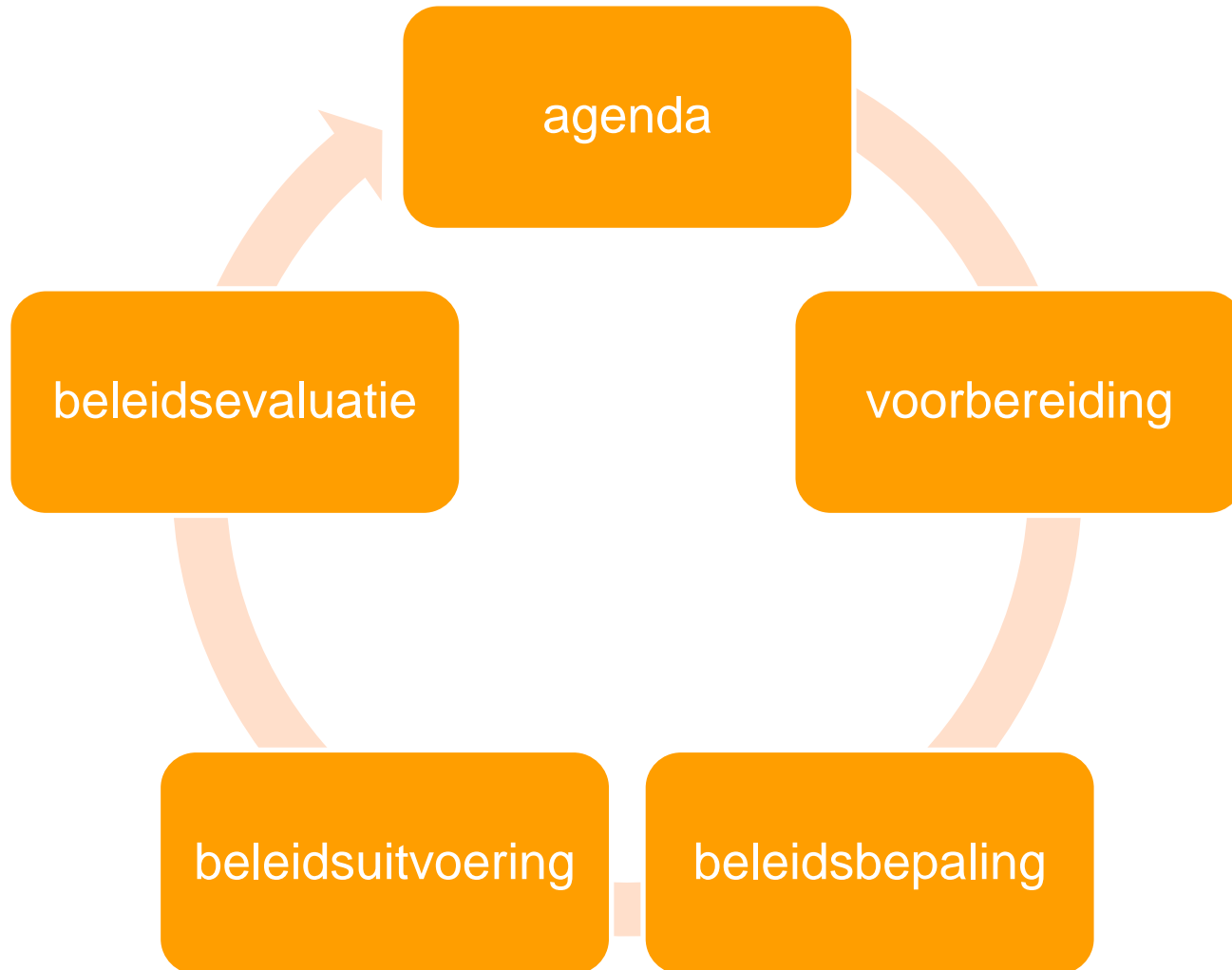
Uitleg Co-design benadering

Aanpak sessie

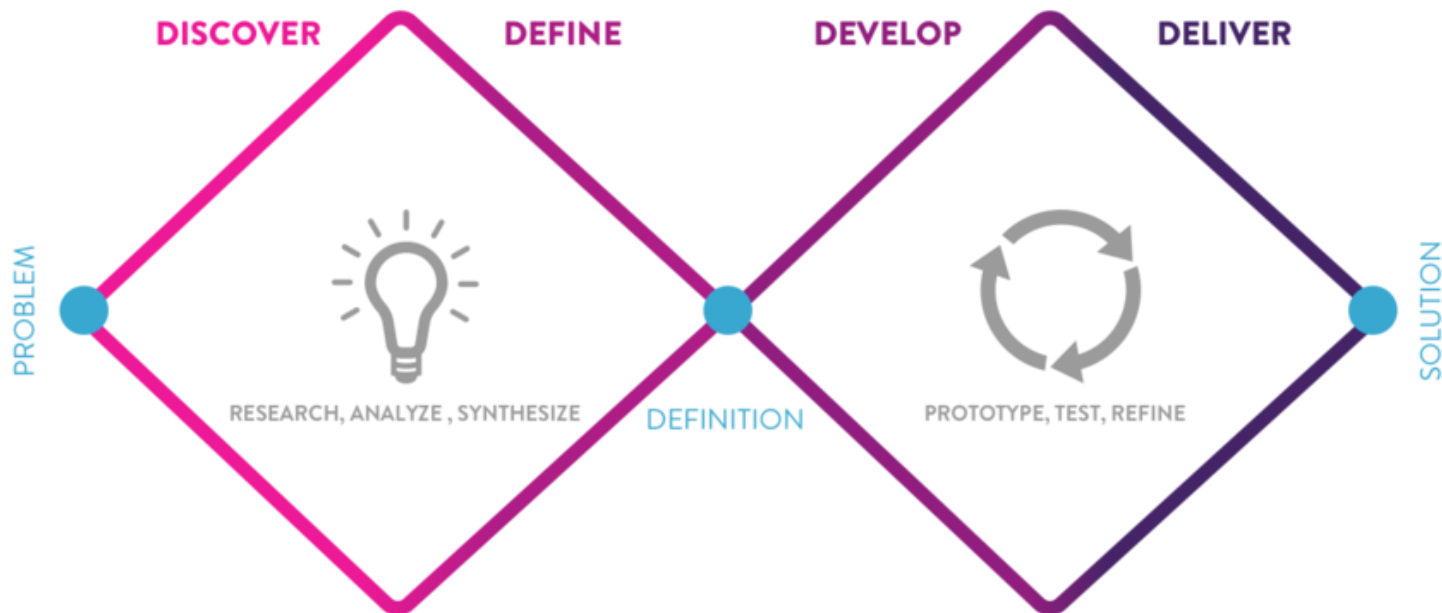
Werkvorm 'Canvas voor handelingsperspectieven'

Conclusie en afsluiting

Uitleg co-design benadering 1/3

Uitleg co-design benadering 2/3

Uitleg co-design benadering 3/3

Wanneer *niet* te gebruiken:

- Bij problemen met enkele betrokkenen
- Bij implementatievraagstukken
- Bij 'waarom' vragen

Wanneer *wel* te gebruiken:

- Bij complexe problemen met veel betrokken stakeholders
- Bij ontwikkelvraagstukken
- Bij 'hoe' en 'wat' vragen

Canvas als doordenkmethode

- Bedoeld om doel-middel relaties te doordenken
- Bedoeld om *gezamenlijk* doel-middel relaties te doordenken
- Bedoeld om *aannames* over doel-middel relaties te doordenken
- Bedoeld om *nihat* in aanpak en netwerk te doordenken

Handelingsperspectieven Canvas

Output: Welke bouwstenen zijn er nodig?

1a Bouwstenen

Wat is er nodig om de gekozen outcome te realiseren?

1b Consequenties

Op welke wijze beïnvloeden de bouwstenen bij 1a elkaar:

- A. Positief
- B. Negatief

1b Indicatoren

Op welke wijze kan je concluderen dat de gekozen outcome succesvol gerealiseerd is?

0. Outcome:

Hoe ziet een toekomstbestendige oplossing voor het complexe probleem eruit?

Strategie: Hoe gaan we die bouwstenen realiseren?

2a Stappenplan

Welke stappen ga je zetten om de bouwstenen realiseren?

- *Wat is de volgorde van bouwstenen?*
- *Hoe lang mag het duren per stap?*

2b Kosten

Welke kosten neemt je strategie met zich mee?

- *Investeringskosten*
- *Kosten voor beheer en onderhoud (jaarlijkse kosten)*
- *Personeelskosten*
- *Overig*

Stakeholders: Wie speelt daarbij welke rol?

3a Wie zijn belangrijke actoren binnen de strategie?

Denk aan:

- *belanghebbenden*
- *partners*
- *opponenten*

3b Waarom zijn dit belangrijke actoren?

Bijvoorbeeld vanwege:

- *financieel/productie middelen, kennis, formele autoriteit*
- *afhankelijkheid*

3c In welke fase van de strategie zijn deze actoren nodig?

Denk aan de stappen uit vraag 2a, of bijvoorbeeld aan:

Beleidscyclus

*Beleidsontwikkeling
Besluitvorming
Implementatie
evaluatie*

Ontwerpcyclus

*probleemverkenning
probleemdefiniëring
prototype
testen*

Input: Wat heb je nodig?

4a Acties en taakverdeling

- *Welke activiteiten moet jij uitvoeren binnen de strategie?*
- *Welke activiteiten verwacht je van een ander bij deze strategie?*

4b Instrumenten en middelen

- *Welke middelen en instrumenten heb je nodig voor welk onderdeel van je strategie?*
- *Hoe kom je aan deze instrumenten en middelen?*

4c Monitoring

- *Welke ontwikkelingen wil je monitoren en waarom?*
- *Wie monitort en hoe? Wat gebeurt er met de resultaten van de monitoring?*